

лісовими стежками. У декорі присутня велика кількість рослин — як живих, так і стабілізованих, що підвішуються у кашпо, ростуть із вмонтованих конструкцій або прикрашають полиці. Світильники нагадують ліхтарі або світлячки, з м'яким теплим світлом, що сприяє створенню затишної атмосфери. Зонування залишається вільним і логічним: виділена зона для замовлень, зручне місце для очікування, а також кілька столиків для споживання на місці — усе це оформлене в єдиній стилістиці. Такий дизайн відповідає сучасним тенденціям у проєктуванні комерційних просторів, де важливу роль відіграє сенсова наповненість інтер'єру [3, с. 116].

Окремим композиційним акцентом простору стане авторська картина, виконана акриловими фарбами, яка гармонійно доповнить загальну ідею. Її сюжет повністю відповідає стилістиці інтер'єру — це казковий міфологічний ліс, в якому живуть істоти зі слов'янських легенд. Центральний образ — Мавка, також на картині зображені інші персонажі української міфології. Композиція вибудована так, щоб погляд глядача мимоволі подорожував крізь хащі, відкриваючи нові деталі: тварин, символи, квіти. Вона не лише прикрасить інтер'єр, а й посилить емоційне сприйняття простору, зробивши його унікальним і пам'ятним. Така робота підсилює асоціації з теплом, фантазією, глибиною національної культури — саме тією атмосферою, яку покликана створити ця пекарня.

Використання художніх елементів у громадських просторах дедалі частіше розглядається не просто як декор, а як інструмент емоційного впливу, що формує впізнаваність і характер закладу [6].

Таким чином, дизайн-проєкт пекарні в стилі мінімалізму з екоакцентами та елементами міфологічного лісу поєднує естетику, функціональність та глибоку культурну ідею. Використання природних матеріалів, символічних образів та авторської картини створює неповторну атмосферу, що залишає у відвідувачів яскраве враження та бажання повернутися знову. Адже українська міфологія з її живою символікою та казковими образами є багатющим джерелом натхнення для сучасного мистецтва і дизайну, оскільки дозволяє поєднати традиції з новими формами творчості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гнатюк В. Нарис української міфології. Київ: Либідь, 2000. 192 с.
2. Дей О. І. Українська міфологія. Київ: Либідь, 1997. 256 с.
3. Лісовець Л. М. Інтер'єр: основи композиції. Львів: Каменяр, 2020. 192 с.
4. Панченко А. Інтер'єр як мистецтво комунікації: емоції, образи, простір. Київ: ArtHuss, 2019. 144 с.
5. Скуратівський В. Українська міфологія: традиції та символи. Київ: Видавництво “Дніпро”, 2018. 256 с.
6. “Як створити атмосферу закладу за допомогою дизайну інтер'єру” <https://www.idealismedia/design-v-interyeri-kavyarni-ta-pekarni/> (дата звернення 23.05.2025).

Вікторія ШОЗДА,
студентка спеціальності 022 Дизайн (Дизайн Середовища)

Тернопільського кооперативного фахового коледжу
Науковий керівник – **Вікторія МАТВЄЄВА**,
викладач Тернопільського кооперативного фахового коледжу
vikkisby@gmail.com

Victoriia SHOZDA,
Student of specialty 022 Design (Environmental Design)
Ternopil Cooperative Vocational College
Scientific supervisor
Scientific supervisor – Victoriia MATVIEIEVA,
Lecturer Ternopil Cooperative Vocational College
vikkisby@gmail.com

ЖІНОЧЕ ОБЛИЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО МОДЕРНІЗМУ: РОЛЬ ХУДОЖНИЦЬ У ФОРМУВАННІ ВІЗУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ THE FEMALE FACE OF UKRAINIAN MODERNISM: THE ROLE OF FEMALE ARTISTS IN THE FORMATION OF VISUAL CULTURE

Упродовж тривалого часу в українському мистецтві переважали чоловіки, тому роль і становище жінок залишалися поза увагою. Проте впродовж ХХ століття як суспільне сприйняття жінок, так і їхній мистецький голос зазнали значних змін. Ці зміни зазвичай відображали ширше розуміння гендеру в різні історичні періоди. Хоча маскулінна домінанта ще не зникла повністю, її вплив поступово слабшає. Від початку 2000-х років молоді українські художниці стали помітнішими гравчинями в мистецькому середовищі: вони здобувають визнання, беруть участь у міжнародних проєктах і активно заявляють про себе, зокрема завдяки таким платформам, як премія PinchukArtCentre. Великий поштовх для сучасних художниць зробили мисткині минулого століття. Вони виборювали право на творчість, своєю титанічною працею та любов'ю до української культури. У минулому українських художниць було багато, про них можна говорити вічно, та саме сьогодні я хочу розповісти про двох сміливих мисткинь Марію Примаченко та Катерину Білокур, які на своєму прикладі показували, що українські жінки теж уміють творити казку.

Про творчість Марії Примаченко та Катерини Білокур.

Творчий шлях Катерини Білокур і Марії Примаченко — двох видатних художниць ХХ століття — припав на складну історичну епоху, яка часто ламала людські долі й надавала поняттю «свобода творчості» виразного політичного відтінку. Їхнє мистецтво, з першого погляду, виглядає віддаленим від радянської ідеології й ніби існує поза її межами — як протилежність офіційному мистецтву, покликаному слугувати ідеологічній машині. Проте, варто уважніше придивитися до робіт Білокур і Приймаченко, як відкривається складне і зовсім не наївне сприйняття світу: у квіткових композиціях і фантастичних істотах приховані глибокі переживання, жіночі травми та болючі реакції на дійсність. Саме подібні розбіжності між зовнішнім і внутрішнім відображають суть радянської епохи, де за зовні злагодженим наративом приховувалися справжні, часто драматичні, людські історії.

Цікаво дослідити, як перетинаються долі двох мисткинь, які не були знайомі між собою, мали різний художній стиль, але потрапили під суспільне визначення

«народного мистецтва», створене радянською системою.

Ця доповідь не прагне штучно ототожнити чи розділити їх, а радше запропонувати погляд на їхню творчість у світлі соціального та культурного середовища, в якому вони працювали, крізь призму теми «(не)свободи», що завжди супроводжує розмови про мистецтво тієї доби.

Долі художниць багато в чому схожі. Образ Марії Приймаченко і Катерини Білокур, жінок із народу, чия творчість — сплав фольклору та народної життєдайної енергії, чи не найкраще вписувалась у нову радянську концепцію. При поверхневому огляді їхні твори цілком можна охарактеризувати як «святкові й оптимістичні», зрозумілі для народу, створені дарувати йому радість і добро. «Народне» було своєрідним репрезентативним тлом: безпечним, незагрозливим, «дитячим», що здатне викликати лише замилювання. Саме таким художниць репрезентує українське радянське мистецтвознавство. Шаблонні фрази на кшталт «сонячне, життєдайне» характеризують їхню творчість, майже завжди залишаючи за кадром контекст і причини вибору художницями такої стилістики. Де ж закінчується нав'язаний радянською ідеологією образ і де починаються справжні особистості? Можливо, для цього слід зазирнути в «кімнату» художниць, де вони залишаються наодинці із собою. Приймаченко все своє життя прожила у селі Болотня, що на Поліссі, і на відміну від своїх творів, що подорожували світом, майже ніколи рідного села не покидала. Подібну історію мала і Катерина Білокур із села Богданівка, що на Черкащині. Жодна з художниць не мала можливості професійного навчання, хоча обидві цього надзвичайно прагнули.

«Вони мали нести образ жінки-трудівниці, замотаної, закутаної. Тіла в них не було, залишалося обличчя, котре спокійно дивилося на глядача. Самотні перестарки, в котрих нема жіночої вроди, жіночої долі. Їх наче умисне зістарили, з них зробили народниць». Таких їх зробила Радянська влада [2].

У сучасному контексті жінки творять і виступають активними учасниками глобальних мистецьких процесів, створюючи нові естетичні стандарти та сприяючи переосмисленню традиційних концепцій мистецтва. Вони впливають на формування нової культури, де творчість не визначається статтю, а відображає різноманітність досвіду та поглядів. Завдяки своїй сміливості та новаторству сучасні художниці залишають слід у мистецтві та активно формують його майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА

1. URL: <https://surl.li/xamqdz>
2. URL: <https://surl.li/xkxdzf>
3. URL: <https://surl.li/zayeaq>

